

Міжнародні юридичні науково-практичні Інтернет-конференції
«АКТУАЛЬНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ»

LEGAL ACTIVITY

**«ПРОБЛЕМИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА, СУСПІЛЬНИЙ ДОСВІД»**

**Збірник матеріалів Міжнародної юридичної
науково-практичної Інтернет-конференції**

Тези наукових доповідей

(8 жовтня 2013 року)
www.LegalActivity.com.ua

Україна
Київ – 2013

<i>Фонарюк Олена Юріївна (м. Львів)</i>	
Агресія як причина протиправної поведінки	41
<i>Чикеева Зура Чимырбаевна (г. Бишкек, Кыргызстан)</i>	
Национальная правовая система Кыргызской Республики в переходный период	46
<i>Шефель Сергій Вікторович (м. Сімферополь)</i>	
Екософія права: антропологічний зріз	51

СЕКЦІЯ 2.

Конституційне право. Адміністративне право і процес.
Фінансове право. Інформаційне право.
Міжнародне публічне право

Авдєєв Дмитро Євгенович (м. Харків)

Цінні папери в інструментальній структурі
управління державним боргом .....

Бровко Наталія Іванівна (м. Біла Церква)

Правовий аналіз інформаційної відкритості діяльності
Уповноваженого Верховної Ради з прав людини .....

Городецкая Елена Анатольевна

(г. Тирасполь, Молдова)

Новый административно-правовой
режим для агропромышленного комплекса .....

Івасин Олександр Романович (м. Київ)

Зміст адміністративного процесу
як об'єкту наукового дослідження .....

Кислощаєва Марина Вікторівна (м. Суми)

Напрямки реформування адміністративно-
територіального устрою України .....

Коритько Дмитрій Григорович (м. Київ)

Принципи нагородного права:
конституційно-правове дослідження .....

Косілова Ольга Іванівна (м. Київ)

Інститут омбудсмана в механізмі правового
захисту прав і свобод особи – світовий досвід та Україна ....

Орешкова Аліна Федорівна (м. Дніпропетровськ)

Визначення поняття «податкова звітність»
в законодавстві України .....

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІДКРИТОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Бровко Наталія Іванівна

кандидат юридичних наук
зав. кафедри історії, теорії держави
і права та державного будівництва
Білоцерківського національного
аграрного університету

Забезпечення основних прав і свобод людини і громадянина є одним з головних чинників у процесі становлення України як демократичної, правової, соціальної держави. Конституція України 1996 р. широко закріпила основні права і свободи людини та громадянина, а також гарантії їх реалізації. Важливою гарантією прав і свобод людини можна назвати й інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, або інститут омбудсмена, як його ще називають. Світовий досвід підтверджує, що потреба в інституті омбудсмена найперше виникає тоді, коли існуючі інститути не здійснюють ефективного контролю в сфері державного управління і з'являється потреба у додаткових механізмах захисту прав та свобод громадян.

Проводячи дослідження ми звернули увагу на те, що на сайті Омбудсмена відсутня інформація щодо стратегії і плану його діяльності, з чого можна зробити висновок про їх відсутність. Зрозумілою є тактика Уповноваженого у здійсненні контролю за дотриманням прав людини: він здійснює моніторинг дотримання прав людини на підставі отриманих звернень громадян і за фактами порушення прав відкриває провадження. За результатами провадження Омбудсмен направляє акти реагування у відповідні органи. При цьому, знову ж таки, через відсутність повної інформації про кількість актів реагування Омбудсмена та відповідей на них, а також про подальші дії Омбудсмена у випадку неналежного реагування посадових осіб на його акти реагування, неможливо точно визначити ступінь ефективності

роботи Омбудсмена. Таким чином діяльність Омбудсмена не завжди є відкритою суспільному загалу.

Норми Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини» забороняють будь-кому втручатися у діяльність Омбудсмена, але чи є інформаційні запити втручанням у діяльність Уповноваженого? [1]. Згідно зі ст. 32 Закону України «Про інформацію» під інформаційним запитом розуміється звернення з вимогою надати письмову або усну інформацію про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб з окремих питань. А, за тлумачним словником української мови, дієслово «втручатися» означає самочинно вторгтися (тобто, пробиватися силою через певну перешкоду) у чийсь справи, відносини. Є абсолютно очевидним, що звернення до Омбудсмена з вимогою надати інформацію про його діяльність не мають нічого спільного з самочинним вторгненням у його діяльність. Відповідно до законодавства, Омбудсмен зобов'язана зберігати конфіденційну інформацію, але і ця норма закону не може бути підставою відмови у задоволенні інформаційного запиту. Отже, відмови Омбудсмена у наданні інформації за інформаційними запитами є не законними і такими, що порушують право громадян на інформацію. Вже було кілька прецедентів, коли суд зобов'язував Омбудсмена надати інформацію за запитами громадян але, не зважаючи на це, Секретаріат Уповноваженого продовжує практику відмов [2, с.12].

На офіційному сайті Уповноваженого можна побачити рубрику «Засоби масової інформації щодо діяльності Уповноваженого з прав людини та захисту прав і свобод людини», у якій міститься інформація лише про одну публікацію щодо події 2007 року. Наше спостереження показало, що у першому півріччі 2011 року в електронних засобах інформації було 503 повідомлення про діяльність Омбудсмена. В друкованих засобах масової інформації повідомлень було значно менше. Нам вдалось відшукати тільки одну статтю у квітневому номері газети «Голос України», присвячену 10-літтю інституту Омбудсмена і кілька коротких повідомлень в газеті «День». Трохи активніше за друковані засоби інформації діяльність Омбудсмена висвітлювали телебачення і радіо. І все ж, найбільша

кількість інформаційних повідомлень про діяльність Омбудсмена була розміщена в мережі Інтернет.

На нашу думку, спостерігається пряма залежність активності висвітлення дій Омбудсмена в інформаційному просторі від активності ініціювання Омбудсменом актуальних проблем. Якщо ж ділова та інформаційна активність Омбудсмена проявляється у питаннях, які зачіпають інтереси багатьох людей, то його підтримка стрімко зростає. Підсумовуючи можна зазначити, що інформація про діяльність Омбудсмена обмежується можливістю ознайомлення з матеріалами розміщеними на офіційному сайті Уповноваженого Верховної Ради з прав людини і з публікаціями в засобах масової інформації. Інформаційні запити Омбудсмен розцінює, як втручання у його діяльність. Рівень інформаційної відкритості сайту Уповноваженого становить 33,1% і є найнижчим серед сайтів інших державних установ і органів влади. 76,5% рубрик сайту Уповноваженого не оновлювалися роками. Єдиною постійно оновлюваною рубрикою є рубрика «Прес-служба Уповноваженого повідомляє». Досить незначний відсоток дій Омбудсмена висвітлювалися в засобах масової інформації та лише деякі з них отримали широке суспільне визнання. Таким чином, спостерігається пряма залежність активності висвітлення дій Омбудсмена в інформаційному просторі від активності ініціювання Омбудсменом актуальних проблем [3, с. 7].

На нашу думку, в основу інформаційної політики слід покласти принцип відкритості і прозорості діяльності Омбудсмена. Замінити застарілу версію веб-сайту Уповноваженого на більш сучасну. На офіційному сайті Омбудсмена доречно було б викласти повну інформацію щодо структури і організації роботи Секретаріату Уповноваженого, а також оприлюднити інформацію про структурні підрозділи Секретаріату, їх керівників, розпорядок роботи, контактні телефони, тощо.

Чи не найголовнішим завданням є розміщення на сайті Омбудсмена інформації про стратегічні напрямки і плани його діяльності, завести і постійно оновлювати рубрику «Аналітичні матеріали». Варто розмістити на сайті інформацію про цільові програми у сфері захисту прав людини. Доречно було б з

розміщувати на сайті матеріали просвітницького характеру з питань захисту прав людини. На нашу думку доцільно було б виробити концепцію стратегічних напрямків діяльності Омбудсмена і план її реалізації шляхом внесення змін до законодавства, закріпити положення про обов'язковість реагування органів влади на звернення і подання Уповноваженого, а також розширити взаємодію Омбудсмена з громадськими і міжнародними організаціями.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20.
2. Барчук В.Б. Вдосконалення форм і методів діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – № 5. – С. 102-111.
3. Тодика Ю., Марцеляк О. Про створення системи Уповноваженого з прав людини в Україні // Український часопис з прав людини. – 1995. – № 2 – С. 8-15.